O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI TA’LIM VA ILM-FAN VAZIRLIGI

ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI

“O‘ZBEK TILINING GLOBAL MAQOMI VA NUFUZINI OSHIRISH ISTIQBOLLARI”

MAVZUSIDAGI XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA MATERIALLARI

2026-yil
16-oktabr

OT FRAZEMALARNING GRAMMATIK FUNKSIYASI (ALISHER NAVOIY “XAMSA”SIDAGI FRAZEMALAR MISOLIDA)

THE GRAMMATICAL FUNCTION OF NOUN PHRASEOLOGICAL UNITS (BASED ON PHRASEOLOGICAL UNITS IN ALISHER NAVOI’S “KHAMSA”)

DOI: 10.52773/tsuull.conf.2026.10.16/PVRU5965

O‘razova Iqbol Abdikarimovna
Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti univrsiteti O‘zbek tilshunosligi kafedrasi dotsent v.b., f.f.f.d (PhD),
orazovaiqbola@gmail.com

Annotatsiya. *Mazkur maqolada ot frazemalarning grammatik xususiyatlari tizimli ravishda tahlil qilinadi. Tadqiqot uchun material sifatida Alisher Navoiyning “Xamsa” asaridagi frazemalar tanlandi. Tadqiqotda frazeologik birliklar zamonaviy frazeologiya va funksional-grammatik yondashuvlar asosida o‘rganilib, ularning strukturaviy modellari aniqlanadi. Maqolada jami 389 ta ot frazema uch guruhga – so‘z birikma ko‘rinishida yaxlitlangan, gap shaklida yaxlitlangan birliklarga – ajratilgan. Ot frazemalar uchun so‘z birikma qolipi ancha faol bo‘lib, bitishuv, moslashuv va boshqaruv munosabati asosida bog‘lanadi. Tahlil natijalari ot frazemalarning badiiy matnda harakatning usuli, darajasi va holatini ifodalash bilan birga, ekspressivlik va obrazlilikni kuchaytiruvchi muhim lingvistik vosita ekanini ko‘rsatadi.*

Kalit so‘zlar: *Alisher Navoiy, “Xamsa”, frazema, ot frazema, grammatik tahlil, moslashuv, bitishuv, boshqaruv, gap shaklidagi frazemalar, so‘z birikma shaklidagi frazema, strukturaviy model.*

Annotation. *This article systematically analyzes the grammatical features of noun phraseological units. Phraseological units from Alisher Navoi’s Khamsa were selected as the research material. The study examines these units within the framework of modern phraseology and functional-grammatical approaches and identifies their structural models. A total of 389 noun phraseological units are classified into three groups, including units functioning as phrases and those functioning as sentences. The phrase structure pattern is particularly productive*

among noun phraseological units, with components linked through adjoinment, agreement, and government. The findings demonstrate that, in literary texts, noun phraseological units serve as important linguistic devices that express the manner, degree, and state of an action while enhancing expressiveness and imagery.

Keywords: *Alisher Navoi, Khamsa, phraseological unit, noun phraseological unit, grammatical analysis, agreement, adjoinment, government, sentence-like phraseological units, phrase-like phraseological units, structural model.*

Frazemalar uchun umumiy bo‘lgan yana bir funksiyasi *grammatik funksiyadir*. Frazemalarni grammatik birlik sifatida o‘rganish uning morfologik va sintaktik funksiyalarini to‘liq tadqiq qilishga yordam beradi. Frazema til birligi sifatida atash ma’nosiga ega ekan, uning grammatik ma’no anglatishi ham tabiiy. Chunki tildagi barcha birliklar matn uchun xizmat qiladi, ya’ni muloqot jarayoniga jalb qilinadi, bu hatto atash ma’nosiga ega bo‘lmagan birliklar uchun ham tegishli. Shunday ekan, frazemalar ham grammatik ma’noga ega birliklardir. Frazemalarning grammatik funksiyasi bir-biri bilan uzviy bog‘liq bo‘lgan *morfologik funksiyasi* va *sintaktik funksiyasi*lardan iborat.

Frazemalarning morfologik funksiyasi “”frazeologik birlikning qaysi frazeologik turkumga mansubligi iboradan bir butun holda anglashiladigan turkumlik semasi asosida belgilanadi. Frazeologik birlikning leksik tarkibi, grammatik shakllanishi ikkilamchi belgilar sifatida hisobga olinadi” [Rahmatullayev, 2006: 447]. Frazemalar sememasida “turkumlik” semasi mavjud bo‘lib, bu uning sintaktik funksiyasini ham belgilab beradi. H.Jamolxonovga ko‘ra, “Bu semalar frazeologik ma’noga tayanadi” [Jamolxonov, 2005: 218]. Sh.Rahmatullayev “frazeologik birliklarni ma’no mundarijasidan anglashiladigan turkumlik semasi asosida lug‘aviy *frazeologik birliklar* va *grammatik frazeologik* birliklar”ga tasniflab, *lug‘aviy frazeologik birliklarni* o‘z ichida ot frazemalar, sifat frazemalar, ravish frazemalar, fe’l frazemalar, kesimlik frazemalarga ajratgan [Rahmatullayev, 2006: 441]. Shu asosda “Xamsa”dan yig‘ilgan lug‘aviy frazeologik birliklarni frazemalarni turkumlik semasiga ko‘ra quyidagi guruhlarga ajratish mumkin:

I. Ot frazemalar – ushbu guruhga oid birliklar predmetlik semasiga ega bo‘ladi va tushunchalarni nomlashi bilan xarakterlanadi. Bunday frazemalarda tushunchani leksemalardan ko‘ra aniqroq, xusisiyatlari yoki belgilari bilan

ifodalash imkoniyati bo‘ladi. Navoiy ot frazemalar ancha faol. Navoiyning “Xamsa” dostonlarida ot xarakteridagi 389 ta frazema aniqlandi. Nom bildiruvchi frazemalarning aksariyati ikki komponentli bo‘lib, ularni shakllanishi jihatidan ikkiga ajratish mumkin:

1. Ot+ot birikuvidagi izofali qolip asosidaga yuzaga kelgan frazemalar: *ahli Haq* – “Xudoga ishonuvchilar, xudoparastlar”, *rub’i maskun* – “yer yuzi, quruqlik”.

2. Ot+ot qolipidagi qaratqichli birikmadan yuzaga kelgan frazemalar: *aql muhandisi* – “donishmandlar, olimlar, bilimdonlar” [ANATIL, 1983, I: 164], *bo‘stān eli* – “gullar”, *čarx tāmï* – “arsh”.

3. Ot+ot qolipidagi bitishuvli munosabatdan yuzaga kelgan frazemalar: *tört sadaf* – “to‘rt unsur” (yer, suv, o‘t, havo), *yüz qaralïq* – “gunohkorlik”, *ruh to‘tisi* – “jon”.

Dostonlardagi ot frazemalarning katta qismi izofali birikmalardan va belgisiz qo‘llanuvchi moslashuvli va bitishuvli birikmalardan iborat. Ijodkor arabiy qolipli izofadan ham (Arabiy izofaning o‘ziga xosligi har ikki komponentning ot bilan ifodalanishidir: ot+ot), forsiy qolipli izofadan (ot+ot, ot+sifat) ham unumli foydalandi. O‘rni bilan ayni birliklarni yarim yoki to‘liq kalka bilan moslashuvli yoki bitishuvli turkiy frazema hosil qiladi. Masalan, *ahli dāniš* frazemasi „olimlar“ [ANATIL, 1983, I: 501] ma’nosini anglatadi. Frazema tarkibidagi *ahl* ot leksemasi arabiy qatlamga oid bo‘lib, frazema tarkibida jamlik ma’nosini, kishilar jamoasini ifodalashga xizmat qilgan. *Dāniš* leksemasi esa arabcha “bilim, ma’rifat” [ANATIL, 1983, I: 501] ma’nosini anglatadi:

Ču mazkur etib ahli dāniš hir āt,
Pisand aylamay xātiri, juz Hirāt [SI, 265].

O‘rni bilan frazemalarning leksik tarkibini saqlagan holda bitishuvli turkiy birikma shaklida ham qo‘llaydi:

Ču ālam yüzi boldï past-u baland,
Bu sözni qïlur dāniš ahli pisand [SI, 556].

Asarning boshqa o‘rnida esa frazemani yarim kalka shaklida ko‘rish mumkin:

Duā aylakim, fazl-u dāniš eli
Ham “āmin” desün, biz ham “āmin” deli [SI, 655].

4. Ot+ot qolipidagi boshqaruvli munosabatdan yuzaga kelgan frazemalar miqdor jihatidan oz. Asarlarda „bisot, mol-mulk“ ma’nosini anglatuvchi *ilgidä bar*, “ehson, qurbon” ma’nosini anglatuvchi *janïga sadqa*, “qo‘llab-quvvatlash”

ma’nosini anglatuvchi *dardïya davā*, “javob qaytarishi lozim bo‘lgan holat”ga nisbatan *boynuga qarz* frazemalari ham qo‘llangan bo‘lib, ushbu birliklar ot+ot qolipidagi boshqaruvli birikmadan yuzaga kelgan. Frazemalar tarkibi ot *(ilik, dard, davā, boyun, qarz, baš, balā)* va modal so‘z *(bār)*dan iborat bo‘lib, asosan, turkiy *(ilik, bo‘yun, baš*), shuningdek, arabiy (*davā, balā, qarz*) va forsiy (*dard*) leksemalar bilan shakllangan.

Shuningdek, ot frazemalar orasida kam sonli gapga teng frazemalar ham uchraydi. Jumladan, *Teŋri taqdir qïlsa* frazemasi (“peshonada bori”), qo‘shma gap tarkibida ergash gap sifatida, *taqdir ne tadbir erür* (“tadqirga bo‘ysunish”) frazemasi esa qo‘shma gap tarkibida bosh gap sifatida qo‘llangan va hukm ifodalashga xizmat qilgan:

Kim, Teŋridin erdi boyla taqdir,
Nekim taqdir erür, ne tadbir [LM, 252].

Xulosa qilib aytganda, ot frazemalar boshqa turkiy yozma yodgorliklarga qaraganda “Xamsa” dostonlarida faol. “Xamsa” dostonlaridagi ot frazemalarning katta qismi izofali birikma shaklida. Ammo turkiy qolipli birliklar ham mavjud: bu frazemalar

ADABIYOTLAR

1.Алишер Навоий асарлари тилининг изоҳли луғати. – Тошкент: Фан, I-IV жилдлар. 1983-1984.

2.Azərbaycan dilinin izahli lügeti. – Bakı: Şərq-Qərb, I, 2006.

3.Древнетюркский словарь. – Л.: Наука, 1969.

4.Jamolxonov H. Hozirgi o‘zbek adabiy tili. – Toshkent: Talqin, 2005. – B. 218.

5.Миртожиев М. Туркий туб сўзлар тадқиқи. –Тошкент: Фан, 2017

6.Навоий асарлари луғати. – Тошкент: Ғ.Ғулом, 1972.

7.Navoiy A. Layli va Majnun. – Toshkent: G‘.G‘ulom, 2020.

8.Навоий А. Хамса [Матн]: Насрий баён. – Тошкент: Наврўз, 2019.

9.Rahmatullayev Sh. Hozirgi o‘zbek adabiy tili. – Toshkent: Universitet, 2006.

10.O‘zbek tilining izohli lug‘ati. –Toshkent: G‘.G‘ulom, I-VI jildlar. 2022.

11.https://eprajournals.com/IJMR/article/3152/abstractr

MUNDARIJA

KIRISH SO‘ZI		
Sirojiddinov Sh.S.	O‘zbek tilining xalqaro nufuzini oshirish zarurati	**6**
I. O‘ZBEK TILINING JAHON TILLARI TIZIMIDAGI O‘RNI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI		
Xolmanova Z.	O‘zbek tilining jahon tillari tizimidagi mavqeyini belgilashda lingvodidaktikaning o‘rni	**9**
Abdushukurov B.	Alisher Navoiy asarlaridagi qadimgi turkiy fe’llar semantikasi	**16**
Xudoyberdiyev J.	Mahmud Koshg‘ariy – singarmonizmning birinchi nazariyotchisi va ovrupolik olimlarning singarmonizm haqidagi xato qarashlari	**30**
Abdurahmanova M.	Alisher Navoiy merosi psixolingvistik talqinda	**45**
Xolmurodova M.	“Nasoyim ul-muhabbat” asaridagi tabobatga doir ayrim arabcha so‘zlar	**51**
O‘razova I.	Ot frazemalarning grammatik funksiyasi (Alisher Navoiy “Xamsa”sidagi frazemalar misolida)	**56**
Maxkamova D.	O‘zbek tili axborot-kommunikatsiya texnologiyalari	**60**

	terminologiyasi taraqqiyoti va tadqiqi	
Oripova M.	Sinestezik metaforalarda sezgilar interperatsiyasi	**66**
Muratova N.	Tilak va tabrik nutqiy aktlarida kommunikativ taktikaning tanlanish xususiyatlari	**72**
Abdullayeva G.	Folklor diskursida o‘xshatishlarning semantik-struktur va kognitiv tahlili	**78**
Xayrullayeva R.	Kichraytirish-erkalash shakllarining pragmatik ifodalanishi	**86**
Jumaniyozova Ch.	Sifat so‘z turkumida obyektiv va subyektiv belgilarning ifodalanishi	**90**
Abduvaliyeva K.	“Shajarayi turk” asaridagi ba’zi urug‘ nomlarining etnotoponim sifatidagi tahlili	**95**
Mullaboyeva Sh.	O‘zbek tilida o‘xshatishlar asosida estetik bahoning ifodalanishi	**107**
Mamadoliyeva M.	Graduallik kategoriyasining lingvistik tabiati va uning turdosh hodisalar bilan munosabati (Xayriddin Sultonov va Iqbol Mirzo asarlari misolida)	**115**
Mamarasulova M.	O‘zbek tili fonosemantik tahlilining fonologik asoslari	**130**
Siddiqova N.	O‘zbek xalq maqollaridagi eskirgan leksika: tarkibi,	**132**

	variantlanishi va lingvopoetik vazifalari	
Yusupova A.	Konseptlarning metaforik ifodalanishi va tahlil shakllari	**144**
O‘ralova N.	O‘zbek tilshunosligida parsellyatsiya hodisasi, uning sintaktik tavsifi va ega-kesim munosabatidagi o‘rni	**150**
Maxmudova M.	Kelishik kategoriyasining o‘rganilish tarixiga doir ayrim mulohazalar	**158**
Nurmatova S.	O‘zbek tilida rang ifodalovchi birliklarning lingvokognitiv strukturasi va konseptualizatsiya masalalari	**168**
Keldiyorova Z.	O‘zbek tilidagi shikoyat matnlarida nutqiy aktlarning ifodalanishi	**174**
Aliqulova Z.	Toponimlarning axborotni saqlash va uzatish xususiyatlari	**178**
Jurayeva Sh.	Hurmat kategoriyasining lisoniy birliklar bilan ifodalanishi	**183**
Karimova U.	Kultegin bitiktoshidagi xarakter-xususiyat bildiruvchi sifatlar tahlili	**188**
II. O‘ZBEK TILINI XALQARO MAYDONDA TARG‘IB QILISH STRATEGIYALARI		
Shamsiyeva M.	Peyzaj matnlari orqali turizmni rivojlantirish istiqbollari	**194**

Jo‘rayeva M.	Matnni tushunishda asar sarlavhasining ahamiyati	**201**
III. GLOBALLASHUV SHAROITIDA MILLIY TIL VA MADANIYATNI SAQLASH MASALALARI		
Ashirboyev S.	Adstrat sharoitidagi turkiy shevalarning o‘zaro ta’siri masalasi	**205**
Farhad Rahimi	Yakşı/ ĥoş, yap/ lap, ķop/ köp/ ĥob, appaķ/ pāk kelimeleri üzerine On the words yakşı/ ĥoş, yap/ lap, ķop/ köp/ ĥob, appaķ/ pāk	**210**
Xakimova M.	O‘zbek tilidagi metaforik konseptuallashtirishning milliy xususiyatlari	**232**
Abbozov O.	So‘x toponimlarining lingvomadaniy xususiyatlari	**238**
Komilova G.	O‘zbek tilida qadriyatlar tipologiyasining lingvistik verbalizatsiyasi	**245**
Xomidova M.	Zamonaviy o‘zbek badiiy matnlarida ertak elementlarining intertekstual xususiyatlari	**253**
Həsənzadə Səmra	Qrammatik metaforun türk dillərində reallaşması (özbək dilinin materiallari əsasinda)	**261**
Davronova Z.	Antroponimik freymlarda registrdan og‘ish fenomini (Cho‘lponning “Kecha va kunduz” romani misolida)	**272**

Tursinbayeva Sh.	Badiiy matnda onomastik birliklarning lingvomadaniy imkoniyatlari	**276**
Bekmuradova I.	O‘zbek tilidagi ijobiy fe’l-atvor leksemalarining semantik tasnifi	**283**
Imomova I.	Fitratning dramatik asarlarida maqollarning qo‘llanilishi va funksional-semantik xususiyatlari	**291**
Turgunboeva D.	Globallashuv sharoitida o‘zbek va ingliz lingvomadaniyatida miqdoriy me’yor	**297**
Amrullayeva M.	O‘zbek tilida inson xarakterini ifodalovchi frazemalarning semantik mikromaydonlari	**305**
Abdug‘afurova A.	Lingvomadaniy kodlarning poetik faollashuvi: Faxriyor va Ulug‘bek Hamdam she’riyati qiyosida	**312**
Muzaffarova Z.	Badiiy matnda qo‘llangan metaftonimik birliklarning kognitiv xususiyatlari	**322**
Jumayeva M.	Son komponentli lug‘aviy birliklarning lingvokulturologik tahlili	**327**
Xolmo‘minova H.	Frazemalarning lingvomadaniy tahlili	**333**
IV. O‘ZBEK TILINI O‘QITISHNING ZAMONAVIY METODLARI VA XORIJIY TAJRIBA		

Xusanova N.	Raqamli ta’lim muhitida o‘qish savodxonligi transformatsiyasi vositasida boshlang‘ich o‘quvchilarning kreativligini shakllantirish	**337**
Mamirova X.	Bolalarda ko‘p ma’noli so‘zlarni o‘zlashtirishning psixolingvistik mexanizmlari va til ta’limiga ta’siri	**344**
Arolova N.	Maktabgacha yoshdagi o‘zbek bolalari nutqida sintaktik tejamkorlik	**351**
Mirnosirova D.	Nutqiy ijod haqidagi nazariy qarashlar talqini	**356**
Nurboboyeva R.	Erta yoshdagi bolalar ta’limida adabiyotning tutgan o‘rni	**363**
Keldiboyeva M.	O‘zbek tili omonimlarini o‘zlashtirishda kontekst va assotsiatsiyaning psixolingvistik roli	**369**
V. TARJIMA VA LINGVOMADANIY ALOQALAR: XALQARO HAMKORLIKNING MUHIM OMILI SIFATIDA		
Mustafa Said Arslan	Türkiye türkçesi ve özbek türkçesi arasindaki yakinliğin öğretimdeki yansimalari: özbek türkçesi öğretiminde karşilaşilan sorunlar ve öneriler	**378**
Kalanova D.	O‘.Hoshimov “Dunyoning ishlari” asarining koreyscha tarjimasida milliy-madaniy realiyalarning berilishi	**389**

Muhammadiyeva D.	Ko‘p tilli parallel korpusning tarjima birliklarini qiyosiy o‘rganishdagi imkoniyatlari	**400**
Abbasova Ş.	Özbek Yazı Dili ve Azerbaycan Türkçesi'nin Ağızlarında Akrabalık Terimleri	**411**
Qarshiyev K.	Badiiy tarjimaning adabiy-estetik tafakkur evolyutsiyasiga ta’siri (Jamol Kamolning tarjimonlik faoliyati misolida)	**418**
Rahimova Z.	Parallel korpuslarning tarjimashunoslik va qiyosiy tilshunoslikdagi ilmiy ahamiyati	**428**
Bozorova S.	Rus tilidagi ayrim gippologik birliklar tadqiqiga doir	**433**
Axmedova N.	O‘zbek va ingliz tillarida ruhiy holat birliklarining semantik farqlari va kontekstual tarjimasi	**442**
Davlatova R.	Sun’iy intellekt asrida inson nutqi, tilni idrok etish va psixolingvistik jarayonlar	**448**
Turdiyeva R.	Ingliz, qoraqalpoq va o‘zbek tillaridagi maqollarda zoonimlarning lingvokognitiv tahlili (“bo‘ri” misolida)	**462**
Ataniyazova S.	O‘zbek va ingliz tillarida mayl, zamon va modallikning muloqot xulqidagi funksional-uslubiy imkoniyatlari	**466**
Sayfiyeva K.	O‘zbek va ingliz fitonim komponentli maqollarida inson	**472**

	konseptining kognitiv metaforik modellari	
Tillayeva O.	O‘zbek va turk maqollarida erkak konseptining semantik maydoni	**485**
Musurmankova Sh., **Abdullayeva D.**	“Ikki eshik orasi” romanidagi murojaat birliklarining lingvomadaniy xususiyatlari va tarjima muammolari	**495**
Abdullayeva M.	Ingliz va o‘zbek maqollarida nutqiy antonimiyaning lingvokognitiv xususiyatlari	**502**
VI. AXBOROT TEXNOLOGIYALARI VA RAQAMLI MUHITDA O‘ZBEK TILINING RIVOJI		
Abjalova M.	O‘zbek tili multikorpusida aksentologik korpus va uning ahamiyati	**513**
Elova D.	O‘zbek normativ-huquqiy matnlarini lingvo-mantiqiy annotatsiyalash mezonlari	**524**
Kasimova Z.	O‘zbek tili iboralar korpusini yaratishning lingvistik va kompyuter asoslari	**534**
Nurullayeva O.	Barqaror birikmalar resurslari va parallel korpus uchun baza tuzish mezonlari	**542**
Musulmonova K.	Lingvistik ekspertologiyada matn identifikatsiyasi bo’yicha ekspert xulosalarini shakllantirishning nazariy va amaliy asoslari	**550**

Umarova Sh.	Kollokatsiyalarni korpus asosida aniqlashning nazariy va metodologik asoslari	**556**
Akramdjanova M.	Parallel korpusning madaniyatlararo kommunikatsiyadagi o‘rni	**564**
Buronova R.	Raqamli muhitda o‘zbek tilidagi neologizmlarning shakllanishi	**570**
Shodmonaliyeva Y.	Sentiment tahlilda tasdiq-inkor emojlarining diskursiv va pragmatik funksiyalari	**576**
Rayimjonova M.	Rauf Parfi she’riyatining leksik-statistik xususiyatlari	**591**
VII. XALQARO TA’LIM DASTURLARI VA O‘ZBEK TILI: IMKONIYAT VA ISTIQBOLLAR		
Mirzəli Məleykə	Azərbaycanda özbək dilinin tədrisi: təcrübə və perspektivlər (bakı slavyan universitetinin timsalında)	**595**
Iskandarova G.	O‘zbek tilini ikkinchi til sifatida o‘rganishda so‘z ma’nolarini o‘zlashtirish	**603**
VIII. O‘ZBEK TILI VA DIPLOMATIYA: XALQARO MUNOSABATLARDA TILNING O‘RNI		
Темирова Б., **Темирова М.**	Кыргыз, өзбек тилдери жана алардын адабий-маданий байланыштардагы ролу	**610**

Nazarov Q.	O‘zbek diplomatik diskursida metaforalarning kommunikativ-pragmatik xususiyatlari	**620**
IX. ILMIY TADQIQOTLAR VA LINGVISTIKADA XALQARO HAMKORLIK MASALALARI		
Berdak Yusuf	O‘zbek tilining shakllanish jarayoni va eski o‘zbek tili terminlari	**626**
Qurbonova M.	Xarizmatik nutq haqidagi nazariy qarashlar talqini	**632**
Umurzoqova M.	Erkin A’zam asarlarida lisoniy shaxs tiplari	**640**
Mirzaali Malika	O‘zbek tılının mavsumıy marosımlar leksıkasıda turkıy areal mavqeyı	**646**
Məmmədova A.	Xarəzm Türkcəsində Və Müasir Özbək Dilində Qohumluq Terminlərində Cins Kateqoriyasinin İfadəsi	**661**
Tuxtasinova M.	L.Z.Budagov lug‘atidagi umumturkiy leksik fond: “tur.” pometali leksemalarning tarixiy-qiyosiy tahlili	**670**
Abdullayeva S.	So‘z yasalishını qıyosıy-tıpologık tadqıq etısh metodologıyası va tahlıl mezonları	**681**
Xasanova G.	Kinesikaning lingvistik tadqiqi: shakllanish tarixi va kommunikativ funksiyalari	**688**

Rajabov N.	O‘zbek tilida ng fonemasining talaffuzi, imlosi va tarixiy taraqqiyoti	**695**
Mirzayeva G.	O‘zbek tilida tovush o‘zgarishlarining neyrolingvistik asoslari	**699**
Arislanova M.	She’riy matnning konseptual tizimi va lingvokognitiv xususiyatlari (Erkin Vohidov ijodi misolida)	**706**
Muhammadiyeva M.	“Shum Bola” qissasidagi ba’zi polisemantik leksemalar tahlili	**717**
Abdullayev G‘.	Fitrat she’riyatidagi turkiy so‘zlarning emotsional-ekspressiv xususiyatlari	**722**
Tursunova S.	Ironiyada implikatura fenomeni va yashirin ma’no mexanizmlari	**726**
Turobova N.	Badiiy diskursda morfologik vositalarning pragmatik xususiyatlari	**737**
Utegenova O‘.	O‘zbek tilida tasviriy ifodalarning badiiy matnda qo‘llanilishi	**744**
Komilova G.	Tarixiy-badiiy matnlar korpuslarini yaratish zarurati va ularni semantik modellashtirish masalalari	**749**
Haydaraliyeva Sh., Mo‘minova M.	O‘zbek tili leksikasining taraqqiyot tamoyillari va semema tushunchasi	**759**

Axmedova M.	Diskurs tushunchasining lingvistik talqini: nazariy yondashuv va ilmiy qarashlar	**768**
Komilova Sh.	Lingvokultrologiyada evfemizm va milliy mentalitet: ayollar nutqi misolida nazariy talqinlar	**774**
Suyunova D.	“Boburnoma” dagi leksik qatlamlarning “Boburiynoma”da badiiy qayta faollashuvi: leksik-semantik va funksional-uslubiy tahlil	**780**
Maqsudaliyeva Y.	Lingvistik ekspertiza va lingvokriminalistik tahlil: nazariya va amaliyot	**786**
Abdurasulova D.	O‘zbek qizlari nutqidagi neonim va slenglarning pragmalingvistik tadqiqi	**792**
Majidova M.	Tibbiy soha rahbarlari kinesik nutqining lingvosomatik tadqiqi	**797**
Abdullayeva I.	Gender qadriyatlarning aksiolingvistik tahlili	**802**
X. O‘ZBEK TILINING OMMAVIY AXBOROT VOSITALARI VA MEDIA MAKONIDAGI O‘RNI		
Saydaliyeva M.	Kinodiskurs multimediali muloqot tizimi sifatida	**809**
Otaxonova S.	Mediamatnlarda antroponimlarning pragmatik imkoniyatlari	**813**